

Comisioane nejustificat de mari la platile in lei

Multe banci si-au mentinut neschimbate comisioanele pentru platile in lei, iar altele chiar le-au majorat. Introducerea sistemului electronic de plati in 2005 a condus la diminuarea cheltuielilor suportate de banci cu executarea unei instructiuni de plata, fara ca economia de costuri sa fie in toate cazurile transferata mai departe clientilor.

Pe 8 aprilie 2005, sistemul electronic de plati interbancare a intrat in functiune. Asa cum Transfond - compania care administreaza sistemul electronic - sublinia la acel moment, proiectul a fost „fara precedent in tarile aflate in plin efort de integrare in structurile europene“. Fara precedent, am putea spune noi ca au cam fost si consecintele, fara ca Transfond sa poarte vreo vina.

Viramentele dureaza numai o zi

Decontarea electronica trebuia sa contribuie printre altele si la diminuarea comisioanelor pentru platile efectuate in lei. Inainte de introducerea sistemului electronic, instructiunile de plata se prelucrau pe suport de hartie, ceea ce genera, pe langa intarzieri in finalizarea platilor, costuri destul de mari. Acestea erau suportate, in cele din urma, de clienti. Compensarea electronica urma sa schimbe aceasta situatie. Principalul beneficiu adus este ca viramentele interbancare dureaza acum o zi lucratoare in loc de trei. In schimb, costurile au ramas nemodificate in destul de multe cazuri, ba chiar unele banci au gasit un moment oportun pentru a le majora. O plata interbancara are doua componente de costuri: comisionul bancii si comisionul perceput de administratorul sistemului electronic de plati: Transfond - pentru platile de mica valoare (cele sub 50.000 lei) si BNR - pentru cele de valori mari. Dupa introducerea procesarii electronice, atat BNR, cat si Transfond au diminuat permanent comisioanele, in timp ce multe banci si-au mentinut la acelasi nivel propriile tarife sau chiar le-au crescut. De aceasta data, institutiile financiare nu mai pot da vina pe infrastructura nationala de plati pentru a justifica tarifele mult mai mari decat in celelalte state membre ale UE. „Comisioanele practicate in sistemele de plati interne din tarile UE sunt diferite si reflecta influentele provenite din gradul de dezvoltare a economiilor respective“, precizeaza Razvan Faer, consilier al directorului general la Transfond. El subliniaza ca Transfond practica un sistem foarte transparent, in care toate costurile sunt reflectate intr-un singur comision. In alte tari, pe langa comisionul pe tranzactie, se aplica costuri distincte pentru diverse elemente ale procesarii, cum ar fi: un abonament anual pentru calitatea de membru in sistemul de plati sau un tarif distinct pentru traficul pe retea informatica.

Casele de compensare scad puternic tarifele

Pentru platile de mare valoare, BNR incasa, inainte de introducerea sistemului electronic, 30 lei pentru o plata: 15 lei de la platitor si inca 15 lei de la beneficiar. Dupa aparitia noului sistem, comisioanele s-au redus cu 25%, iar ulterior beneficiarul a fost scutit de orice cost. In prezent, banca centrala solicita doar 9,45 lei pentru un virament mai mare de 50.000 lei, cheltuiala suportata exclusiv de cel care initiaza transferul.

In cazul platilor de mica valoare, Transfond a urmat o politica similara. Inainte de procesarea electronica, firma percepea 2,2 lei pentru o plata, cost suportat in mod egal de platitor si beneficiar. Din 8 august 2005, beneficiarul nu mai plateste nimic. In plus, persoana care initiaza plata a beneficiat in mod continuu de reduceri, astfel ca achita acum doar 0,61 lei, de aproape doua ori mai putin decat in 2005.

Cea de-a doua componenta a costului unei plati - comisionul bancilor - a avut insa o evolutie mult diferita. Unele au preluat reducerile operate de casele de compensare, altele nu. O serie de banci au schimbat modul de afisare a preturilor pentru a disimula efectele. Inainte, lista de tarife preciza ca, pentru platile interbancare in lei, comisionul nu include si spezele percepute de Transfond sau BNR. Pe masura ce aceste speze s-au diminuat si au devenit tot mai nesemnificative, tarifele pentru plati sunt acum complete - includ si comisionul casei de compensare, si pe cel al bancii. Cu aceasta ocazie s-a produs si o rotunjire a tarifelor, bineinteles, in favoarea institutiei de credit.

Majorari fara temei

De exemplu, o plata interbancara de 250 lei costa, in iunie 2004 (cu un an inainte de intrarea in functiune a sistemului de decontare electronica), 3,6 lei la Raiffeisen Bank, 4,6 lei la Volksbank si 4,7 lei la Banca Transilvania. Aceste tarife includ comisionul Transfond de 1,1 lei la acea vreme. In prezent, cu tot cu acest comision, aceeaasi plata costa 4 lei la Raiffeisen Bank si 6 lei la Volksbank, cu 10%, respectiv 30% mai mult. Reprezentantii Volksbank afirma ca aceasta crestere a aparut ca urmare a modificarii schemei de tarifare. Inainte, comisioanele erau diferite pe cinci intervale valorice, iar acum numai pe trei, motiv pentru care platile de valori mici au devenit mai scumpe. In aceste conditii, poate ca ar fi de dorit ca BNR sa adopte un comportament similar cu banca centrala a Irlandei, unde bancile nu pot schimba comisioanele pentru plati, fara aprobarea prealabila a autoritatii de supraveghere. Majorarile operate de bancile de la noi nu par a avea nicio justificare legata de costuri.

Banca Transilvania este una dintre putinele institutii financiare unde aceasta plata se efectueaza acum mai ieftin cu aproape 20%, costul scazand la 3,6 lei. De asemenea, BCR a redus la randul sau comisioanele tot cu aproape 20%. Alte banci si-au mentinut comisioanele neschimbate, cu toate ca procesarea electronica a instructiunilor de plata reduce costurile de executie. De exemplu, pentru o plata interbancara de 250 lei, HVB Tiriac Bank incaseaza 5 lei, la care se adauga spezele Transfond. In iunie 2004, HVB Bank percepea acelasi comision. Partea buna in acest caz este ca au fost preluate

integral reducerile operate de BNR si Transfond. Nu acelasi lucru s-a intamplat si la BRD, unde din reducerea de 0,49 lei s-a transmis mai departe clientilor doar 0,1 lei, in cazul unei plaati de 250 lei.

Pe langa deficientele de tarifare a platilor in lei, merita semnalat faptul ca multe banci si-au majorat si comisiunile percepute la conturile curente, produsele prin care se pot efectua viramente. In aceasta privinta, marile banci universale au impus o noua tendinta. In 2004, clientul platea pentru un cont curent la BCR o taxa de deschidere de 8 lei si de 7 lei la BRD. Ulterior, contul functiona gratuit. In prezent, deschiderea contului este gratuita, insa clientul plateste lunar un comision de administrare de 1 leu la BCR si 0,5 euro la BRD, iar acest model este preluat de tot mai multe banci. Trebuie spus ca in Occident, atunci cand bancile percep comisioane de mentenanta la conturile curente, tind sa ofere in schimb ceva servicii gratuite. Potrivit unui studiu al Comisiei Europene, clientii pot efectua gratuit 10-20 de transferuri pe luna in tari precum Germania sau Austria. La noi, clientul primeste doar un extras de cont gratuit.

Avantaje la Internet Banking

Mai mult, in cazul serviciilor de Internet Banking, bancile straine au ajuns chiar sa ofere posibilitatea de a efectua plati interbancare gratuite. Aceste aplicatii reduc foarte mult costurile institutiilor financiare, motiv pentru care ele incurajeaza clientii sa le foloseasca tot mai frecvent. Belgia, Germania, Olanda si Finlanda sunt singurele tari din zona euro unde clientii nu sunt taxati atunci cand fac plati interbancare in moneda locala. Vestea buna este ca tot mai multe banci din Romania incep sa ofere discounturi la operatiunile derulate prin serviciile de Internet Banking comparativ cu tarifele valabile pentru tranzactiile derulate la ghiseu. De obicei, comisioanele includ reduceri de pana la 50%. Printre institutiile financiare care au adoptat o astfel de politica se numara BRD, Raiffeisen Bank, Bancpost, HVB Tirioc Bank, Banca Transilvania si Volksbank. Tot mai multi clienti incep sa sesizeze avantajele acestor servicii, astfel ca, de exemplu, la Volksbank 32% din platile in lei se efectueaza acum prin Internet Banking.

Pe viitor, este de asteptat ca aceste comisioane practicate de Transfond si BNR sa scada. „Este important insa de precizat ca, de-acum inainte, in dimensionarea ajustarilor de tarife, un rol foarte important il va avea evolutia numarului de plati care se efectueaza in sistem. Daca, odata cu continuarea cresterii economice, volumul de operatiuni va creste si el, atunci si reducerile de comisioane vor urma acelasi tipar de evolutie“, afirma Razvan Faer. In Romania, se efectueaza acum numai 215.000 pe operatiuni pe zi, fata de 10 milioane de tranzactii pe zi in Germania sau 3 milioane in Polonia. Reprezentantii Transfond apreciaza ca, in cele din urma, reducerile de comisioane vor fi transmise mai departe de fiecare banca, deoarece diferentele majore vor fi amendate de clienti, aflati permanent in cautarea celui mai ieftin serviciu.